

Revista quinzenal catalana il·lustrada

PREUS DE SUSCRIPCIÓ		REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ		PREUS DE VENTA	
Lleyda, semestre	1 Pta.	CARRER DE BLONDEL, 7,		Número corrent.	10 Cts.
Fora, any	3 »	IMPREMPTA		Id. atrassat.	15 »
Extranjer, id.	8 »			Mats de 25 números	1'50 »
Pagos á la bestreta.					Anuncis á preus convencionals.
SORTIRÀ DUES VEGADES AL MES.					

SOL		SANTORAL		LLUNA	
Surt h. m.	Pon h. m.			Surt h. m.	Pon h. m.
4 25	7 36	16 Diumenge III.—Sts. Francisco de Regis cf., Quirse y Julita, mrs. ● Lluna nova á las 1 h 41 m. de la tarde, en Gèminis.—Calor.		4 44	7 10
4 24	7 36	17 Dilluns.—Sts. Manel, Sabel é Ismael mrs.		5 46	8 2
4 26	7 36	18 Dimarts.—Sts. March y Marceliá mrs. y S. Amando.		6 51	8 51
4 26	7 36	19 Dimecres.—Sta. Julianà de Falconeris vg y Sants. Gervasi y Protasi, mrs.		7 56	9 29
4 26	7 37	20 Dijous.—S. Silveri, p. mr.		8 59	10 3
4 26	7 37	21 Divendres.—S. Lluís Gonzaga, cf. y S. Palladi b.		10 1	10 3
4 26	7 37	22 Dissapte.—S. Paulino, b. y cf. y Sta. Consorcia.—Sol en Cáncer.—ESTIU.		11 2	11 5
4 26	7 37	23 Diumenge VI.—Sts. Agrípina vg. y mr.		11 55	11 34
4 27	7 38	● Quart creixent á las 9 h. 7 minuts de la nit, en Libra.—Variable.			
4 27	7 38	24 Dilluns.—LA NATIVITAT DR S. JOAN BAPTISTA y S. Firmin mr.		12 52	12 3
4 27	7 38	25 Dimarts.—S. Guillem, ab. y Sta. Febronia v. y mr.		1 49	12 28
4 27	7 38	26 Dimecres.—Sts. Joan y Pau germ. mrs. y S. Pelayo mr.		2 28	» »
4 28	7 38	27 Dijous.—Sts. Zoylo mr. y Ladislao rey de Hungria.		3 46	1 4
4 28	7 38	28 Divendres.—S. Lleó II p. y cf.—Vigília.—Dejuni ab abstinencia de carn.		4 42	1 38
4 29	7 38	29 Dissapte.—S. PERE Y S. PAU, ap. y Sta. Benita vg.		5 35	2 22
4 29	7 37	30 Diumenge V.—La Conmemoració de S. Pau apòstol. Sta. Emiliana m. S Marsal.		6 26	3 7

AVÍS

Vensudes algunes dificultats imprevistas, torna á sortir al camp periodístich **LO CAMPANAR**, ab la sola diferencia de que, en lloch de esser setmanal, serà per ara quinzenal, publicantse dues vegades cada mes.

COSTUMS CATALANAS

ARTICLES CRÍTICHS

VII

Evident á totas llums es l' influencia que en les costums dels pobles tenen los espectacles. En nostre anterior article fuetejarem qual se mereix lo bárbaro y crudel dels *Toros*.

Avuy nos ocuparé del Teatre, per ser ell lo que ocupa entre 'ls espectacles lo principal y mes influyent lloch.

Ningú ignora que 'l teatre, considerat en general, ha d' ésser regit per tres pautas ó guías que correspongan exacta y naturalment á son enlayradíssim fi que es lo de moralisar, instruir y recrear; y tant ha de correspondre á n' aqueixas tres aspiracions, que li son d' esencia, que pert son originari caracter, deixa de ser en rigor tal teatre quan n' hi manca alguna; però quan prescindeix no ja solsament d' ellas sinó que s' hi oposa obertament, es á dir, quan en lloch de moralisar, perverteix, en lloch d' instruir, propaga l' ignorancia, y en lloch de recrear esborrona y esgarrifa (encara qu' en apariencia no ho semblí), llavoras no tan sols deixa de serho en absolut, sino que s' converteix en molinet destruhidor de les bones

costums y en cangrena devoradora del benestar dels pobles.

Ademés d' això, que li es d' esencia, lo teatre ha de ser d' una manera veritable y exacte lo reflexo natural, lo trasllat fidel de les costums, dels vicens y de lo que sent un poble quan al pèrde're son aspecte general, vulla pèndre la fesonomia y l' nom del poble ahont se desarolla, á fi de que puga aquest ab ell, esmenar las primeras, despullar-se dels segons y delitarse ab lo últim; may ni de cap modo un pont per ahont li vingan ab pas esbrossat los vicens, los defectes ni las costums d' altres pobles.

¿S' apoya l' teatre català en aqueixos principis importantíssims que havem reconegut com á indispensables á tot teatre? Per regla general, sí; però á son costat, apasionats ab ell, s' aixecan altres dos, principalment, que li donan mala sombra, á mes de que no deixa de tindre tampoch alguna tendència á prescindir dels principis aquells gràcies á la influència dels á que acabém d' aludir.

Per aquesta última rahó es perquè voldríam veurer desterrades de les taules del teatre català aqueixas esguerrades produccions fruyt d' *ingenis* (?) encare mes estralets, mancades de gracia y de sentit comú que, si alguna cosa ensenyen, es l' immoralitat puig, ab tal de *fer riurer*, no perdonan indecència, ni tontería, ni vulgaritat, venint á ser la degradació del art, la prostitució del bon gust y l's carrils per ahont corra ab la velocitat d' un tren exprés la decadència del nostre volgut poble.

Y tornant á lo primer ¿que dirém d' aqueixos arreglos del teatre francés qu' en llur majoria no son mes que desarreglos irreparables portats á nostras costums per autors que sentintse incapassos de crear s' afanyan en destruir, moguts per un esperit egoista y mesquí, infiltrant en lo poble qu' inconscient los aplaudeix, l' obscenitat, la sensualitat y l' fastigós realisme tan en us enllá dels Pirineus?

¿Y qué dirém també de la malaurada influència qu' en la pèrdua de nostras bonas costums té avuy lo modern teatre castellà, (exceptuades poesias y honrosíssimas creacions, verdaderas obres capdals de sos *ingenis*) quin ideal sembla circunscribit á representar l' impietat, atacant cínicamente á nostra santa Religió Católica, única verdadera; presentar á la dona sempre adúltera y al home suicida ó asessí, matantse ó matant, pera salvar l' honor que no se salva, sinó que s' enfossa, y pera cumplir debers que no s' cumpreixen, sinó que s' trencan ó s' escarneixen devant de Deu, de la lley y de l' Humanitat?

Per això habém dit, y ara ho repetim, qu' apasionats ab nostre teatre se'n aixecan dos que li donan mala sombra; l' un, lo francés, ab lo realisme embrutidor qu' esperona los desitjos y l's sentits y mata los ideals de l' ànima, reduintla á l' última expressió; l' altre, lo castellà, ab son constant anhel de socavar la base fonamental de la família al degradar lo matrimoni, fentlo apareixer com á motiu d' infamia ó de deshonra per culpa de la dona y burlarse de Deu y sos ministres presentantnos hipocresías y necetas, sols enquadrables als vils sectaris qu' aixís embrutan al teatre castellà ab sas detestables produccions.

Dels dos ó de llur desastrosa influència deuen-

allunyarse nostres autors dramàtics inspirantse en las veritables necessitats del poble y en los ideals nobilíssims del teatre, puig si aixís no ho fan, s' enfonsarà dins d' un temps mes ó menos breu, pero segur, lo que 'ns es propi, arrastrant entre ses informes runes als que l' aixecaren ó enaltieren y al poble que va aplaudirlos.

Lo CAMPANER.

CATALANISME

Negar la forsa que ja avuy té lo Catalanisme, es negar la forsa que te l' sol pera fer viurer las plantas: es cosa tant clara que no hi ha ningú que tinga un xich d' entendiment que ho negui. Podian negarla anys enrera quan se trobava en lo període de propaganda; però avuy en que la seu acció en la vida pública acaba de manifestarse de una manera tant esplendent com positiva ab lo resultat de les pasades eleccions de Barcelona, que han conmugut á tot Catalunya y tant ha resonat á Espanya y fora d' ella, y ab l' èxit de l' Assemblea de Tarrasa, posant de manifest la unió dels catalanistes pera defensar plegats y per tots los medis la causa de Catalunya, ja no admet ni tan sols discussió y seria endebades, perdre ben miserablement lo temps, entretenirshi; si n' hi ha algú que sia tan curt de vista, *allá se las componga*; nosaltres convensudíssims de la forsa de nostra idea, no 'ns hi volém entretenir; doném la cosa per ben sentada.

També lo triomf catalaniste ha fet son efecte entre la massa dels indiferents, pels quals ha sigut una verdadera revelació.

De are en avant ab lo Catalanisme s' ha de contar, vulgan ó no los seus contraris, ja que á la fi tindrán de convensers que lo bon arbre de la patria va arrelantse per tots los encontorns de Catalunya ab forsa gegantina.

L' unió dels enemicths ponentins, res hi podrà d' avuy en avant, si com es d' esperar nos unim tots los bons catalans.

L' idea catalaniste sempre irá avant, avant sempre, pesi á qui pesi.

CRÍTICA

Salve Regina, original del senyor Brunet y Recasens.

Nostre volgut amich En Brunet y Recasens ha donat al públich editada ab molt bon gust, l' inspirada *Salve Regina*, que fou premiada en nostra volguda ciutat en lo Certamen de la Mariana.

L' obra del senyor Brunet, apar de perteneixer á llur gènero sobre l' qual tant y bo s' ha escrit, no per això deixa de produhir efecte de novetat per l' expontani de la melodia. Te delicat saor místich y está armonisada ab molt d' acert.

L' hostal de la Peyra, cançó popular catalana per T. O.

Es una verdadera joya de la música popular de la nostra terra, la cançó dita.

De la colecció de cançons històriques catalanes es la quinta, y com las altres te un valor folklòrich indiscutible.

* *

Pregaria á María, lletra de Claudi Omar, música del mestre Vilar.

No cal pas dir perquè escrivieren la *Pregaria* nostres distingits companys. Lo mes de les flors los hi doná l' inspiració y així sortí ella.

Tant la poesia com la música son dignas d' alabansa per la sencillesa y per lo caracter d' inspirada pregaria.

T. S.

TOCHS DE FESTA**L' EUCHARISTIA****L' ANGEL Y L' ÁNIMA**

Li deya així un angel á l' ànima mia:
¡si tu l' coneguesses mon goig en lo cell!
la faç del Altíssim jo veig cada dia,
jo allí resplandeixo com místich estél.
Respónchli jo al Angel qu' així m' enrahona:
—Si has vist en la gloria la faç del Senyor,
del Deu qu' al Sagrari per mi s' empresona
coneixes l' amor?

Diu l' Angel:—Ma ditxa alla dalt es inmensa,
L' Etern sempre llança ses llums sobre mí,
lo cel cada dia per mí recomença,
mes dolçes cantades no tenen may fi.
—De l' Hostia Sagrada—diu l' ànima mia—
les noves dolçures les has may gustat?
los tendres deliquis de l' Eucaristia
los has may plorat?

Y l' Angel retorna ab sa veu amorosa:
—Jo en mars me rabejo de gloria eternal
y l' arpa que polso en lo cel sempre glosa
l' eterna aleluya del cant celestial.
—Jo—dichli—visch sempre en lo cim del Calvari
la creu me fa d' arpa, quan canto l' Amor
Jesús m' acompaña y, obrintme l' Sagrari,
me dona son Cor.

—L' Amor del Altíssim—rcspón—me sustenta
y ab dolces mirades l' Etern me nudreix.
—Ab Sang de ses venes—li dich—m' alimenta,
son Cos perque l' menji me dona Ell mateix.—

Y l' Angel tornantsen en dolça volada
del cel de la terra semblaiva envejós;
jo dintre l' Sagrari torni á fer estada....
¡Jesús m' allargava son Cor amorós!

A. NAVARRO GRANGÉ, PIRE.

Vigilia de Corpus, 1901.

¡FLOR PENSIDA!

Bonica erats, sí, molt bonica quant jo vareig coneixet. Flor jamosa que á obrir sas fullas comensava en mitj d' aquest gran camp, que te sembrat tantas desventuras.

En aqueix camp vares venir tu, y com tothom vas passar los primers anys, ab los ulls tancats, com poncelleta per esclatar. Vas passar l' edat més bonica, l' edat d' infant, quant tot ressona alegrament en nostres cors verge de llàgrimes y de pessars; sols goig y ventura sentiam allavors. Més aquests temps volant, passan molt depressa. ¡Ay! del dia que comensém á obrir los ulls, despertant d' aquest somit tan daurat com ho es l' del infantó!

Al despertar tu, al sortir de la teua primaveral existencia, vas enllohernarte ab el sol del istiu. Enllohernada tot ho vares veurer bonich, tot quan al teu devant se presentá. Jusgabas per les apariencies, sens saber qu' ellas enganyan. Tu creyas al mon molt bò, més pensa que no ho es gayre. Molts semblan angels, més jay! si fos possible véueroshi la conciencia, la trovaríam més negra que una mora.

Jo 't vaig coneixer, vaig intentar ferta ma espresa; volia cullir aquesta flor tan hermosa, y guardar pura la seu aroma dins lo meu pit. Jo 't volia molt; t' estimava ab bojería. Lo meu cor bategava ab tota la forsa de la primera passió que sentím. Més lo destí vá volguer que may nostres cors 's comprenguessin. Al probar jo de cullir la flor, una espina se clavá en lo meu cor.

En vá varen resultar 'ls meus esforços. Tu no 'm volías. No 't varen convenser las meuas paraulas. ¡Jo, que l' amor que guardava dins mon cor era tan pur!... tan pur!...

En cambi vas trobar un altre que va saber alegrarte ab las sevas hipocresías. Ell vá enganyarte, las suas paraulas enllotadas de deshonra varen saber convensem més que las meuas que eran nobles.

¿Que s' ha fet d' aquella flor jamosa? ¿Ahont es sa hermosura y la seu aroma tan pura? ¿que s' ha fet d' aquell tresor?...

¡Ningú 't vol! Ets com flor pensida y sens' olor que tothom la llença y la trepitja. ¡Ets vist lo mon are? ¿saps lo qu' es? Ningú perdona tas faltas. Ningú escolta las teuas excusas. ¿Qué hi fá, dins al mon, que siguis una víctima de tes flaquesas? Tothom 's creu prou valent, mentres no veu lo perill. ¡Que ingratis es l' home! ¡Y vol seguir lo camí marcat de Deu! ¡Ningú 's recorda que Ell fou sacrificat per salvar als pecadors!

Are 't trovas que ningú 't ampara, molt lluny ningú de donarte un consol.

¡Aixó es lo mon! Aixó est tu. Mentre tu sufreixes lo despreci de tothom com á pago de los innocents capritxos, jo sufreixo los dolors que 'm varen causar las punxas que clavadas tinch en mon cor desde al dia que vaig probar de cullir aquella flor tan bonica y que are pensida es despreciada de tots,

Q.

ARTISTAS DE LA TERRA

EN JOAN BRULL

Honra avuy les columnes del CAMPANAR lo retrato del aventatjat pintor Sr. Brull.

Jove encare, 'l veyém ja enlayrat á gran altura que ha sabut conquistar pam á pam, á forsa de incessants estudis y de un talent que no ha desmentit jamay, desde que emprengué l' art pictórich.

Te, 'n Brull en sas obras, genialitats que 'ns encantan, destells que 'ns admiran, tochs d' artista que 'ns cautivan. Sos caps d' estudi tenen per nosaltres un *algo* inexplicable que 'ns presenta al pintor com una de les mellors firmas ab que contén les Belles Arts catalanas.

¡LO DERRER BÉSI!

La pobre viuda ab dos fillets als brassos,
rossos com serafins.
per lo Sahara encaminant sos passos
s' escapa del saqueitj d' uns beduhins.

Es nit sens lluna, fosca y xafagosa,
inmens es lo desert,
lo vent de foch, l' atmósfera polcosa,
y lo sorram fins l' horizó se pert.

La mare no pot mes; á terra deixa
los filets de son cor:
Es cristiana, no exhala ni una queixa,
sols prega per sos fills al Redemptor.

Prompte 's ficsa en les bromes tenebroses;
abrassa sos fillets;
entre la fosca nit ha vist dos llums verdoses,
dos espurnes brillants com fochs follets.

Mes jayl la llum ruent va mes lleugera
que 'ls homens y camells,
y es potser la dels ulls d' una pantera
que va cercant merjá per sos cadells.

No l' enganya 'l temor, ab greu frisana,
de fit á fit la llum
mira que per la fosca avansa, avansa
mentres ab ansias de mort ella's consum.

La fera arriba prest, llenant brams d' ira,
aprés recula un pas

per saltá; vers los nins rabiosa 's tira,
mes la mare 'l estreny ab fort abràs.

Abrassades rodolan per la sorra,
lluytant ab rabia igual,
les veu un negre ardit, vers elles corra,
y á la fera li clava son punyal.

¡Mes ay! per la pantera mal ferida,
la mare no pot mes;
cau en terra y á Deu dona la vida
després de dar als fills son derrer bés.

LO ROSSINYOL DEL SEGRÈ.

J U N Y

La cambra, fosca y quieta, no més l' interromp pausadament lo remoreix de la ventada que fa estremir á las fullas d' un' eura que s' enrosca pels barrots del finestral y s' arrapa filtrarse per aquellas parets llislas, desencaixadas, que no 's recordan del temps en que la mà del home las va pujar...

Xocant ab la ventada, un respirar d' uns cosos adormits, deixa sentirse, unas carns que no més esperan lo primer llum del crepuscul per abandonar aquells marfagots ahont si han ajassat tot una nit pera tornar al matí següent ajupirse rebotent en sas espalldas lo raig del sol qu' escampa son foch ab l' afany de dorar á l' espiga...

Quatre batallades llenades al vent per aquellas monòtonas campanas qu' enclohuén sa vida giravoltant sobre d' ellàs mateixas, que son metall tan serveix pera senyalar un prech á Deu pel finat, com dia de goitj y alegría, anuncian desde 'l campanar parroquial, l' hora del travall; y aquells cossos ab lo senyal del nou jorn que tot just naix, es desvetllan despertantse de son descans ben afanyat y boy entonant algún cant de la terra abandonan la quietut y el fresh d' aquella cambra, carregant uns bots de ví y un manyoch de eynas que quan el sol puji ne veurá fer present de les garbes que ab la suhor del front

CAP D' ESTUDI.—Dibuix de Brull.

haurán arrancat de la terra pera durlas á fonderas á las molas.

L' alosa matinera son cant ha parat; lo remoig de la ventada ja no se sent; lo sol ja ha estés sa llum potent y forta per la plana; l' espiga s' ajeu pesanta vers en la terra com volguenta be-

sar; una fals lluhenta y fina fa esclamarli un jemech, únic adeu qu' esclama, y unas mans farrenyas las va enroscant ajuntantlas ben fortament, y ellas ab s' agonía s' abrassan estrenyentse per anar á esser sepultades sota l' trepitjoch d' unas ferramentas arrastradas per una bestia, que no sap el temps que fa que no te altre feyna en la tungada.

GENT DE LA TERRA.—Dibuix de Joan Brull

LO MISSATGE BASCH

Lo dilluns passat tingué lloc la recepció dels delegats del nacionalisme basch en la Lliga Regionalista de Barcelona. Foren rebuts ab forts aplausos. Feu la seua presentació als socis que omplien lo local de la Lliga, D. Miquel A. Fargas. Seguidament lo delegat Sr. Ulacia usá de la paraula ab gran elocuencia expressant l' admiració que 'ls bons fills d' Euskaria senten pels catalanistes que en la última campanya lograren vencer l' enemic mes poderós de la llibertat dels pobles: lo caci quisme. Després lo Sr. Lafuente llegí lo Missatge de felicitació y que va seguir de 76 planes plenes de firmes. Diu textualment:

«Kataluñarei Euzkotarak:

Els baschs saludan als catalans per sa victoria. Acorralat l' enemic de nostra llar, de las arrels de la patria antiga rebrolla la patria nova.

Vostre triomf es el triomf dels pobles que contra l' obra dels usurpadors han emprés la de sa reivindicació y lluytan per son Dret. ¿Qué hi fá que hajan caygut els murs que 'ns separavan mentres se conservi nostre casal?

Expléndida es la revifalla de nostres pobles: ensembs, ab vostre esfors, l'hem de fer complerta y perdurable.

Foragitarém tot lo que destorbi y engrillonarém la fera á nostres peus.

El dol d'ahir s'es tornat alegre esperansa. De la nostra terra y del nostre esperit, que ja foras-

Lo sol ja es post; las sombras de la nit començan apareixer; l' Ave María ja ha corregut de boca en boca, y els segadors contents de son travall ja tornan á cercar la soletat; son travall no ha sigut perdut, la plana ja es tota arrassada, sols se veu d' aquí d' allá montonetes de garbes, que mestart se convertirán en nostre pa de cada dia.

¡Qui pogués sembrar bona llevor á ciutat, per segar bon fruyt quan Juny arrívés!

IGNASI L. BRICHES.

Juny de 1901.

1714—19...

Lluytant ab la tirania
nostres avis, com á braus,
van mostrar al mon un dia
que no volfan se' esclaus.

Lo-dret del mes fort feu caure
tota la forsa del dret
y d' allavors qu' hem de raure
sota l' ir famant fuet.

Tant y tant lo fuet pega
que á la carn viva ha arrivat.
La sanch que á la Patria rega
ab altre sanch s' ha ajuntat;

s' ha juntat ab la sanch pura
dels qui lluytant van morí
y creuhen qu' encare dura
aqueell siti numant.

Si que dura; la venjansa
glateix avuy com avans
y no mor may la esperansa
en lo cor dels catalans.

MANEL ROCAMORA.

terejavan, eixirán la llum y'l calor pera la restauració de la nostra llengua, del nostre dret, de la nostra llibertat.

Pensém y sentím com vosaltres: y confiéim en seguir la vía que ha de portarnos á lo que fou y hauria hagut d' esser sempre.

Biskayan emeretzizeum eta bakaren urteko Orilean»

Aquet Missatge está escrit en catalá y en basch, en un volúm de 80 fullas, ricament enquadernat.

Despres de la lectura de l' anterior Missatje que fou rebut ab forts aplausos parlá lo Sr. Fargas pera contestar en nom de la Lliga al Sr. Ulacia y al Missatge. Digué que encara que no ab tanta forsa com á Catalunya los polítichs centralistes s' han adonat de que's removía per totes les demes regions d' Espanya lo desitg de descentralisació. A Catalunya aquestas ideas s' han sobreposat á totes les demés porque les han fonamentades ab los seus treballs, literats y artistes, folkloristes y homens de ciencia y'l catalanisme, renovant les costums del poble. Tots los catalanistes, quant se tracte de la defensa de la Patria y ls seus drets, trevallen units com un sol home. Referintse despresa al Missatge digué: quant els Diputats catalanistes varen tenir coneixement de la vostre arribada á Barcelona, varen enviar un telegrama á la Junta de la Lliga, demanant que os acullissim tan efectuosamente com ells hagueran volgut acullirvos. Procurred ferho aixís, demostrantvos el goig que 'ns causa la vostra vinguda.

Agrahím la vostra felicitació y mes encara per venir d' una regió ab la que sempre hi hem estat lligats ab tants vincles de simpatia.

Sempre, comptará Euskeria ab la nostra cooperació, valdament algun cop hi haqués oposició d' interessos pel diferent modo de ser de la vostra terra y la nostra. Perseguí un mateix ideal y aquest ens ha de agermanar sempre.

El vostre Missatge ocuparà un lloch preeminent en els analis de la Lliga Regionalista.

Ditas aquestas paraulas, que produhiren bell efecte en l' auditori, el propi doctor Fargas, va proposar l' envío d' un telegrama al Centre Basch y altre als diputats catalanistes.

Com aixís se va fer.

DE TOT UN POCH

NOU OBSERVATORI. — Els PP. Jesuites de la missió de Shanghai acaben de construir un Observatori astronòmic en la muntanya de Zo-Co, venint á ser un complement del Observatori meteorològich de Zi-Ka-Wei, aprop de Shanghai.

El P. Chevalier, que ab el concurs del P. Beaurepaire, anticl. alumne de l' escola Politécnica, dirigirà la nova fundació, rebé no fa molts dies de la Societat de Geografia el premi Logerot (medalla d' or) pel seu magnífich *Atlas del alt Jang-Tse*.

Els dos Observatoris disten l' un del altre 30 kilòmetres.

ELS CARRERS MES AMPLES DEL MON. — Un periódich estranger publica una curiosa estadística dels carrers més amples del mon.

La capital que sembla figurar al devant per la ampla de ses vías es Paris, una de quinas avingudes, la de Paris á Versalles, te 100 metres d' ample.

Segueixen á aquesta la Unter den Linden, de Berlin ab 65 metres, y la Ringstrasse, de Viena, ab 57.

Las vías principals de Washington mideixen fins 50 metres y algunes més. Las de Nova-York, de 25 á 45.

El carrer Andrassy, de Perth, te 43 metres. Els boulevars de Paris, 35.

La capital de Inglaterra ab sa importancia y els seus cinch milions de habitants, no te vías tan expléndidas.

El carrer més ample de Londres, es la de White-Hall, que conduceix desde Trafalgar Square al Parlament, que sols te 38 metres. L' avinguda de Northumberland ne te 24.

Las demés no arriban als 20 metres.

LA EDUCACIÓ Á CRITS. — En las escoles de Birmania, se considera com a método d' instrucció elemental el fer cridar als noys, puig els pedagoghs birmans suposan que mentres el noi està cridant, te la imaginació ocupada y que quan queda silencios pot estar pensant ab quelcom dolent. Per aixó els millors deixebles son els més baladrius.

NOTES CURIOSSES — Lo cens del any passat que com es sabut ha tingut lloch en casi tot lo mon, ha donat á coneixer lo número total d' habitants del planeta, y l' edat de cada hu, p'r lo menos molt aproximada, ja que no s' pot pas creurer que las donas, lagin dit la veritat del tot.

Al revés d' elles las gents vellas l' han dita ab tota claretat, y apropi de 3.000 centenaris s' han apresurat en declarar que habian ja passat del cent anys.

Segons los datos recollits l' home mes vell del mon es un negre de Rio Janeiro, que en l' actualitat passa ja dels 150 anys; despresa d' ell segueix un cotxero de Moscou qu' acaba de festejar lo 141 aniversari.

EN FAVOR DELS AUCELLS. — Lo govern de la República Argentina acaba de donar una proba més de son bon senti y amor á la agricultura.

Lo decret que més avall publicuem, si en aquest pays las lleys no fossin generalment lletra morta, seria de grandissims beneficis pera la agricultura patria.

Diu així lo decret á que 'ns ref-rím:

Article primer. Queda absolutament prohibida en totes las estacions del any la-venda y consù en los hotels, restaurants, fondas, casas de menjar y altres llochs, dintre del municipi de Buenos-Aires, de tota classe d' auells morts.

Article segon. Los inf actores á aqueixa disposic ó sufrirán una multa de 100 pesos moneda nacional.

Artí le tercer. Los que adquireixin ó comprin las especies de que's tracta en l' article primer ó las consumin, contravenint á lo que en ell s' estableix, serán castigats ab una multa de 50 pesos moneda nacional.

MOVIMENT INTELECTUAL Á CATALUNYA

—Hem rebut els Cartells dels Certamens literaris que celebren *L' Escut Emporitá* de La Bisbal y l' Agrupació Catalanista de Sant Felíu de Codines, abdós contenint bon número de valiosos premis.

—A Igualada se fan treballs pera organizar un Centre Catalanista. Desitjém que tingan aviat lo mellor èxit.

—L' Exposició Artística que la Agrupació Regionalista de Tarrasa organisa per la festa major de dita ciutat, s' obrirà lo dia 30 del corrent, figuranthi entre altres coses, lo decorat y mobiliari d' un menjador de casa de pagés, carácter

verdaderament catalá, prenenthi part la majoria dels alumnes de la escola de dita Agrupació. També hi haurá una secció de dibuixos, escultures, pintures, fotografies y treballs de forja.

—Es un fet la constitució á Valls d' una Associació Catalaniste que ben prompte quedará instalada en local aproposit.

Ho celebrém moltíssim.

—Lo Centre Catalá de Rio Janeiro, al quedar definitivament constituítit, ha enviat al President de la *Lliga de Catalunya* la següent comunicació:

«Anteriorment ja varem comunicarvos qu' entre 'ls catalans domiciliats á Rio Janeiro, en reunió celebrada l' dia 3 de Febrer prop passat, decidirem formar una societat baix lo nom de *Centre Catalá* y avuy ab molta satisfacció nostra podém dirvos que dit Centre queda definitivament instalat.

Al comunicarvos tant grata nova, vos demaném que sia intérprete dels sentiments fraternals de tots los socis d' aqueix Centre, los quals fan vots per la prosperitat de nostra aymada terra, per la estreta unió de totes las Societats y agrupacions y especialment per la que tant dignament dirígiu.

6 de Maig de 1901.—J. Porta Campuzano.»

—Lo vinent dia de Sant Pere y en lo teatre de Novetats de Barcelona, se hi celebrarà un concert organisat per *Catalunya Nova*. Se estrenaran dues pesses, lletra dels senyors Guanyabens y Massó y música dels mestres Morera y Gay respectivament, que serán cantadas per la Na Pichot de Gay.

—A Llers acaba de fundarshi una Agrupació catalanista.

Saludém de cor á la naixent agrupació.

—Pera demá diada de San Joan, s' está preparant á Rubí la celebració d' un meeting de propaganda catalanista d' acort ab la *Unió*. La Agrupació de dita vila trevalla de ferm pera que dit acte revestexi l' major importància.

—Formant part de la colecció *Composicions catalanas del mestre Laporta* ha sortit la melodia pera cant y piano *Allá d' allá*, escrita per aquell distingit compositor sobre una hermosa poesía del eminent Francesch Matheu. Dita cansó y la publicada avans *Cansó de tardor*, foren executades per veu de soprano y ab accompanyament d' orquesta, en la vetllada necrològica que á la memòria d' aquell malaguanyat fill de Sans se celebrá al local de La Familiar Obrera. Cada una forma un quadern estampat ab luxo y ab rica coberta en colors dibuixada pe'l reputat artista A. Utrillo.

—A Granollers s' ha constitutit un coro de joves ab lo nom de *Jovenitat Catalanista*. Lo dirigeix lo mestre En Jaume Arumí.

TOCHS DE SOMETENT

Lo vell Sagasta en lo discurs que feu á las majorias parlá de les qüestions religiosa y catalana. De la primera s' en sortí com sempre per la tan-

gent. Enrahoná molt y no digué res, pera mirar de fer content á tothom, qu' es lo seu sistema.

En quant á regionalisme ja la cosa aná més enllá, donchs, digué que «*l' Regionalisme es l' es-cambell dels qu' esperan la desmembració de la patria* (?) pero si la tendencia regionalista segueix, *demanarem una sanció al Códich penal.*» D' aquesta feta no quedará un catalaniste pera remey; sino fos que no sabría per quin cap posarmhi, d' aquesta feta 'm feya castellaniste, y potser me salvaba lo número hú. ¡Quina por!...

***

Ja tením les Corts obertas.

Los *Padres de la Patria* ja están en dansa; qui vulga sentir xerramecas que s' arribi als Cossos Llegisladors, convertits en galliners y quedará satisfet. En la discussió de las actas brutas hi passarán días y més días, treyentne en clar que las eleccions han sigut una farsa com sempre, passant lo temps tirantse en cara mil trapasseries y acabant pera no fer res de profit pel país com han tingut sempre per costum. Lo sistema está ja gastat y no pot donar més de sí. Y sinó al temps per testimoni.

Aquesta vegada haurán de bregar en les discussions, alguns homes ben acreditats, verdaders patriotas, qual feyna no es pas envejable; però confiéim que sabrán colocarse á l' altura que 'ls hi correspon y cumplirán l' encàrrec dels seus electors, no defraudant les esperansas que en ells hi tenim depositada los catalanistes. Que 'ls hi parlin á n' aquella gent ben clar y si no 'ls volen escoltar que 'ls deixin sols; no vulgan ferse participants dels disbarats que acabarán d' ensorrar á l' Espanya tota. Enrahonar poch y ensenyalshi que ab discursos no s' vá enlloch, necessitantse obras que son las que engrandeixen á les nacions.

***

En vista de la soperba derrota suferta per el caciquisme de Barcelona, es cosa de preguntar avuy á tots aquests sachs d' orgull, caps plens de vent, gent corrompuda, caciques de poble, vividores y matuters: y donchs ¿que hem de fer? ¿Os sembla si durarà gayre mes temps la explotació del poble? ¿No es qüestió de prepararse á donar mitja volta y veure d' entrar en el camp catalanista? ¡Apa, pit y fora!

***

Diguin lo que vulguin, los esperits apocats, no hi ha cap espectacle tan masclé ni que demostri tanta cultura y civilisació com las corridas de toros. Ara comensa la temporada y 'ls toreros no donan l' abast á matar toros, tantas y tantas son las plassas escampades per tots los indrets d' Espanya.

Per aixó sens dupte lo govern n' ha fet una de sonada de la qual los *rotatius* de Madrid nos han donat aquests dies gran munió de detalls. L' anada primera del Rey á presenciar l' *espectacle nacional*, los ha tingut ocupats durant tota la setmana. Lo que no han dit encare es si va agradar ó no á S. M.

Nosaltres creyém que no.

Lo jovent d' avuy dia ben instruit detesta tal

diversió, y de segur que lo reyet en son fur intern haurá dit:

—¡Vaya un barbarisme!... ¿y aixó es lo poble espanyol ab qui los meus ministres volen posarme en contacte?...

***

Are per vosté, senyor Sagasta:

En lo llibre *Major* dels seus desacerts, un poquet mes avall dels *asientos* de la enserronada de les Colonies y en el *Haber*, hi anotém ab tinta vermella l' acte del passat diumenge en la Plassa de Toros de Madrit: sumi com á triomfs propis los brindis de Mazantini y demés *curros*... pero bo es que 's tinga en compte en el *Debe*, que en lo mateix diumenge y á la mateixa hora ocurría per los carrers de Madrit un acte salyatje hont los sectaris vomitant ira atropellavan á indefensos catòlics que en us del seu dret assistían al Jubileu; que al mateix temps se rebian notícias gravíssimas de Londres que anunciaban un gran perill pera la Patria espanyola, y mentrestant los senyors Moret y Aguilera, sols se cuidaban de fer los preparatius pera dissecar lo cap del bou que debia regalarse á S. M., en recort de sa primera anada al torín, quan nostre govern debia esser lo primer en aconsellarhi qu' no anés jamay á presenciar un espectacle que tant y tant ens deshonra als ulls dels extranjers.

Los ministres poden estar satisfets del seu... *trionf*; pero l' opinió, com diu molt be un diari de Barcelona, sana y reflexiva, ja ha donat lo verdader nom á lo fet.

CAMPANADES

Al efecte de normalizar la sortida del *CAMPANAR*, les dues vegades cada mes, avisém á nostres suscriptors que sempre se publicarà los diumenges següents als días 1 y 15, y avans d' aquestas fetsas si s' escayosin los mentats días lluny dels diumenges.

Mes enllá, y ajudant Deu, farém los possibles de ferlo novament setmanal.

Ens ha visitat el primer número del periódich catalaniste *La Veu de la Guilleria*, que 's publica á S. Hilari. Sia benvingut y establím ab gust el canvi.

Tocan á son terme les operacions de la sega en aquesta comarca.

La cullita, en general, ha sigut bona.

Las vinyas presentan també, per ara, molt bon aspecte.

El famós y popular Pi de las tres branças, de Berga, ha sigut cedit á l' *Unió Catalanista*, per sa propietaria, Na Maria Marfeu y Buxareu.

Hem rebut el nou segell que la *Unió Catalanista* ha posat en circulació, dibuixat pel distingit artista D. Adrià Gual.

La factura del dibuix com el seu simbolich significat han cridat poderosament l' atenció com ho proba l' fet de que en els pochs días que s' han

posat á la venda arriban ja á més de 40.000 els segells venuts.

A Graham de tot cor les nombroses cartas que durant nostra curta suspensió havém rebut d' estimats companys, amichs y suscriptors, fent vots pera la reaparició del *CAMPANAR*.

Aquí 'ns tenen altre volta disposats com sempre á parlar clà y catalá, y Deu vulla ajudarnos en l' empresa avuy per avuy, molt espinosa y difícil.

Sans Nou es lo titol d' una nova revista catalana que ha visitat nostra Redacció, y que veu la llum á Sans-Barcelona.

Li tornem la visita y deixém establert lo canvi ab molt gust, desitjanhi moltes prosperitats.

Los dias passats en los que la calor apretaba, las olors, y no á rosas, en certs carrers, apestava.

No seria per demés algun desinfectant que 'ls mitigués, al menys.

L' aglomeració de tartanes y carros en lo carrer de Blondel als dos costats, serà causa algun dia de desgracies.

Los agents de l' autoritat dehurián manar que á lo menos se coloquessin á un sol costat, deixant lliure d' aquest modo mes espai de la carretera.

Lo *CAMPANAR DE LLEYDA* volgrent rendir un recort al eminent poeta y autor dramatich En Frederich Soler, *Pitarra*, dedicarà lo número vinent, que sortirà lo dissapte pròxim, en commemorar lo sisé aniversari de la mort de tan gran geni, á qui deu la fundació lo Teatre Català.

La Veu de Catalunya, ab motiu del estreno de la nova màquina rotativa ab qu' ara estampa sos números, publicá lo passat diumenge un extraordinari de 8 planas, ab los retratos de sos redactors y alguns escriptors de nostra terra.

Rebi tan volgut y valent confrare nostra enhorabona, que li doném de tot cor, desitjanli moltes mes prosperitats.

A Barcelona ha revestit extraordinaria importància la visita que 'ls comissionats vascongats feien al «Orfeó Català» corresponent á la invitació de la Junta d' aquella societat.

Se cantaren várries composicions entre les aclamacions del públich y principalment dels euskaldines que estaven admirats de nostra música popular ensembs que de sa primorosa execució.

Al final del cant dels «Segadors», l' ovació fou inmensa é indescriptible, ressonant valents crits de viscas á Catalunya y á Euskarria.

El Sr. Zabala visiblemente emocionat pronunciá un discurs plé d' elevats conceptes y d' entusiasme patri.

Al final del discurs ressonaren nous y estruendosos picaments de mans repetintse els visques á Catalunya y á Euskarria, essent finalment obsequiats els ilustres forasters per la Junta del «Orfeó Català.»